

Zaaknummer: **CBHO 2021/102**

Rechter(s): mrs Verheij, Van Diepenbeek en Vermeulen

Datum uitspraak: 21 oktober 2021

Partijen: appellante en CBE Technische Universiteit Delft

Trefwoorden: evenredigheid
fraude
herkansing
hertentamen
ongeldig verklaring
punitieve sanctie
rechtszekerheidsbeginsel
uitsluiting

Artikelen: WHW: artikel 7.12b
RRvE: artikel 7a

Uitspraak: Gegrond

Hoofdoverwegingen: 2.6. Het College stelt vast dat appellante, zoals zij ter zitting ook heeft bevestigd, de door verweerder geconstateerde fraude in beroep niet heeft bestreden. Ook is de maatregel van ongeldigverklaring van het resultaat van het tentamen van 3 november 2020 niet bestreden, evenmin als het opnemen van een afschrift van de beslissing van de examencommissie in het persoonlijke studentendossier. Ter beoordeling aan het College ligt alleen nog de opgelegde maatregel voor waarbij appellante van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak is uitgesloten. Het College stelt vast dat het college van beroep voor de examens niet op de door appellante tegen deze maatregel aangevoerde gronden heeft beslist. Reeds in zoverre komt de beslissing voor vernietiging in aanmerking.

2.7. De examencommissie heeft bij beslissing van 1 februari 2021 aan appellante als punitieve sanctie de maatregel opgelegd dat zij van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak is uitgesloten. Het cijfer dat appellante voor het hertentamen van het vak op 18 januari 2021 heeft behaald, wordt als gevolg van die beslissing niet meegenomen. Het College is evenwel van oordeel dat artikel 7a, zevende lid, aanhef en onder b, van de RRvE, dat uitsluiting van het desbetreffende tentamen voor ten hoogste één jaar mogelijk maakt, hiervoor geen grondslag biedt. Gelet op het punitieve karakter van de sanctie en het rechtszekerheidsbeginsel is daartoe immers een uitdrukkelijke bevoegdheid vereist, op grond waarvan de examencommissie in het geval van fraude kan bepalen dat een hertentamen in het desbetreffende vak, afgelegd op het moment dat de student daarvoor nog niet was uitgesloten, alsnog op grond van de uitsluiting naderhand zijn geldigheid verliest. Het ontbreken van deze bevoegdheid komt voor rekening en risico van verweerder en de examencommissie. Dat betekent dat het beroep gegrond is. De beslissingen van verweerder van 22 juni 2021 en van de examencommissie van 1 februari 2021 moeten worden vernietigd voor zover daaruit voortvloeit respectievelijk daarin is bepaald dat appellante vanaf de datum van het tentamen CTB2110 van 3 november 2020 is uitgesloten van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak en mogelijk behaalde resultaten van het hertentamen van 18 januari 2021 als gevolg daarvan niet kunnen worden meegenomen. Het gevolg van deze vernietiging is dat appellante niet uitgesloten is geweest van deelname aan het hertentamen van het vak op

18 januari 2021. Met het door haar behaalde cijfer van 8,5 heeft zij het hertentamen van 18 januari 2021 behaald.
Het betoog slaagt.

Uitspraak in de zaak tussen:

[naam], wonend te [woonplaats], appellante,

en

het college van beroep voor de examens van de Technische Universiteit Delft, verweerder.

1. Procesverloop

Bij beslissing van 1 februari 2021 heeft de voorzitter van de examencommissie aan appellante medegedeeld dat is vastgesteld dat zij fraude heeft gepleegd bij het tentamen CTB2110 (vloeistofmechanica) van 3 november 2020 en bepaald dat het resultaat van dit tentamen ongeldig wordt verklaard. De examencommissie heeft haar voorts uitgesloten van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak. Tot slot heeft de examencommissie bepaald dat een afschrift van deze beslissing wordt opgenomen in het persoonlijke studentendossier van appellante.

Bij beslissing van 22 juni 2021 heeft verweerder het door appellante daartegen ingestelde administratief beroep ongegrond verklaard.

Tegen deze beslissing heeft appellante beroep bij het College ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 27 september 2021, waar appellante, bijgestaan door mr. M.J. Smaling, en verweerder, vertegenwoordigd door mr. D.L.M. van der Zande en mr. B. Zaaijer, zijn verschenen.

2. Overwegingen

Wet- en regelgeving

2.1. De relevante wet- en regelgeving luidt als volgt:

Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW)

Artikel 7.12b

[...]

2. Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

3. De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en d, en het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. [...].

Regels en Richtlijnen van de Examencommissie bacheloropleiding Civiele Techniek 2020-2021 (hierna: RRvE)

Artikel 7a

1. Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten (bewust of onbewust, opzettelijk of onopzettelijk) van een student dat het onmogelijk maakt om een juist oordeel te vormen omtrent de kennis, het inzicht en de vaardigheid van die student of van een andere student. Onder fraude wordt in ieder geval begrepen:
[...]
d. het tijdens het tentamen afkijken bij anderen of, binnen of buiten de tentamenruimte, uitwisselen van informatie of materialen;
[...]

7. De examencommissie neemt bij fraude, behoudens uitzonderlijke gevallen, de beslissing dat voor de student geen uitslag van het betreffende tentamen of beoordeling van de praktische oefening wordt vastgesteld. Daarbij kan de examencommissie besluiten om, afhankelijk van de ernst van de fraude, herhaalde fraude daaronder begrepen, de volgende sancties op te leggen:

[...]
b. uitsluiting van het betreffende tentamen of de betreffende praktische oefening voor ten hoogste één jaar;
[...]

Inleiding

2.2. Appellante is studente van de (bachelor)opleiding Civiele Techniek aan de Technische Universiteit Delft. Op 3 november 2020 heeft zij een tentamen voor het tweedejaarsvak CTB2110 (vloeistofmechanica) gemaakt. Op 26 november 2020 zijn de cijfers voor dit vak bekendgemaakt. Appellante had het cijfer 6,7 behaald.

Besluitvorming

2.3. Op 30 november 2020 heeft de examiner van het vak CTB2110 bij de examencommissie melding gemaakt van het vermoeden van een mogelijke onrechtmatigheid bij het tentamen van 3 november 2020. De examiner heeft zich op het standpunt gesteld dat appellante tijdens het individueel te maken tentamen overleg heeft gepleegd met een medestudent, dan wel uitwerkingen heeft verkregen of gedeeld. De examiner heeft daarbij in het bijzonder de antwoorden van appellante op de vragen 2a, 2c, 2d, 3e, 4c en 5f genoemd. De tentamenantwoorden van appellante en de medestudent vertonen volgens de examiner dermate grote gelijkenis dat dit door hem niet op grond van toeval kan worden verklaard. De examencommissie heeft bij beslissing van 1 februari 2021 bewezen geacht dat sprake is van fraude en in het bijzonder ongeoorloofde samenwerking bij het maken van het tentamen CTB2110. Aan die beslissing heeft de examencommissie ten grondslag gelegd dat de overeenkomsten in de antwoorden dusdanig zijn dat deze niet anders te verklaren zijn dan vanuit ongeoorloofde samenwerking. Gezien de hoeveelheid overeenkomsten – zowel in gebruikte termen als in zinsopbouw (slechts variatie op woordniveau) als in opbouw en volgorde – kan er in de optiek van de examencommissie geen sprake meer zijn van toevalligheden. Appellante heeft daarbij geen afdoende uitleg kunnen geven voor de overeenkomsten in antwoorden. Het samen studeren voor een tentamen of het drie jaar samenwonen met de medestudent kan volgens de examencommissie niet de grote overeenkomsten in meer dan slechts enkele antwoorden verklaren. In het bijzonder heeft appellante bij vraag 2c, 2d en 3e eenzelfde antwoord gegeven als bij de corresponderende vragen behorende bij een andere versie van het tentamen van de medestudent. De examencommissie heeft vervolgens, gelet op artikel 7a, zevende lid, van de RRvE, besloten om het resultaat van het tentamen CTB2110 van 3 november 2020 ongeldig te verklaren en appellante als sanctie vanaf 3 november 2020 uit te sluiten van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak. Daarbij heeft de examencommissie zich uitdrukkelijk op het standpunt gesteld dat mogelijk behaalde resultaten van het hertentamen van 18 januari 2021 ongeldig zijn. Ook heeft de examencommissie bepaald dat een afschrift van deze beslissing wordt opgenomen in het persoonlijke studentendossier van appellante.

2.4. Aan de beslissing van 22 juni 2021 is ten grondslag gelegd dat voor verweerder is komen vast te staan dat de antwoorden van appellante en van de medestudent overeenkomsten vertonen waarvoor geen toereikende verklaring is gegeven.

Het geschil in beroep

2.5. Appellante komt op tegen de beslissing van 22 juni 2021. Zij berust in het oordeel van verweerder voor zover daarin is gesteld dat zij fraude heeft gepleegd. Zij is het echter oneens met de beslissing voor zover verweerder daarin heeft nagelaten om de evenredigheid van de opgelegde maatregelen te beoordelen. Appellante voert aan dat de examencommissie haar op 7 december 2020 enkel van het vermoeden van fraude op de hoogte heeft gesteld en haar niet heeft gemeld dat zij niet mocht deelnemen aan de herkansing voor dit vak. Op 17 januari 2021 heeft appellante een zienswijze ingediend met betrekking tot de fraude-aantijging. Zij heeft vervolgens op 18 januari 2021 deelgenomen aan de herkansing, waarvoor zij het cijfer 8,5 heeft gehaald. Op 19 januari 2021 heeft de hoorzitting bij de examencommissie plaatsgevonden. Door haar niet te informeren dat het resultaat van het hertentamen niet zou gelden, is appellante onevenredig benadeeld. Ook moet in aanmerking worden genomen dat het eerstvolgende tentamen voor dit vak op 2 november 2021 is en dat het resultaat van de herkansing ruim voldoende is waarmee zij heeft aangetoond dat zij de stof goed beheerst. Het opnieuw afleggen van dit tentamen is daarmee onnodig, aldus appellante.

Verder betoogt appellante dat verweerder geen enkele overweging heeft opgenomen over haar betoog dat de opgelegde strafmaatregelen onevenredig zijn. In dit opzicht is de beslissing van verweerder ondeugdelijk gemotiveerd.

Beoordeling door het College

2.6. Het College stelt vast dat appellante, zoals zij ter zitting ook heeft bevestigd, de door verweerder geconstateerde fraude in beroep niet heeft bestreden. Ook is de maatregel van ongeldigverklaring van het resultaat van het tentamen van 3 november 2020 niet bestreden, evenmin als het opnemen van een afschrift van de beslissing van de examencommissie in het persoonlijke studentendossier. Ter beoordeling aan het College ligt alleen nog de opgelegde maatregel voor waarbij appellante van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak is uitgesloten. Het College stelt vast dat het college van beroep voor de examens niet op de door appellante tegen deze maatregel aangevoerde gronden heeft beslist. Reeds in zoverre komt de beslissing voor vernietiging in aanmerking.

2.7. De examencommissie heeft bij beslissing van 1 februari 2021 aan appellante als punitieve sanctie de maatregel opgelegd dat zij van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak is uitgesloten. Het cijfer dat appellante voor het hertentamen van het vak op 18 januari 2021 heeft behaald, wordt als gevolg van die beslissing niet meegenomen. Het College is evenwel van oordeel dat artikel 7a, zevende lid, aanhef en onder b, van de RRvE, dat uitsluiting van het desbetreffende tentamen voor ten hoogste één jaar mogelijk maakt, hiervoor geen grondslag biedt. Gelet op het punitieve karakter van de sanctie en het rechtszekerheidsbeginsel is daartoe immers een uitdrukkelijke bevoegdheid vereist, op grond waarvan de examencommissie in het geval van fraude kan bepalen dat een hertentamen in het desbetreffende vak, afgelegd op het moment dat de student daarvoor nog niet was uitgesloten, alsnog op grond van de uitsluiting naderhand zijn geldigheid verliest. Het ontbreken van deze bevoegdheid komt voor rekening en risico van verweerder en de examencommissie. Dat betekent dat het beroep gegrond is. De beslissingen van verweerder van 22 juni 2021 en van de examencommissie van 1 februari 2021 moeten worden vernietigd voor zover daaruit voortvloeit respectievelijk daarin is bepaald dat appellante vanaf de datum van het tentamen CTB2110 van 3 november 2020 is uitgesloten van deelname aan het eerstvolgende tentamen van het vak en mogelijk behaalde resultaten van het hertentamen van 18 januari 2021 als gevolg daarvan niet kunnen worden meegenomen. Het gevolg van deze vernietiging is dat appellante niet uitgesloten is geweest van deelname aan het hertentamen van het vak op 18 januari 2021. Met het door haar behaalde cijfer van 8,5 heeft zij het hertentamen van 18 januari 2021 behaald. Het betoog slaagt.

Slotsom

2.8. Het beroep is gegrond.

2.9. Verweerder moet de proceskosten vergoeden.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt de beslissing van het college van beroep voor de examens van de Technische Universiteit Delft van 22 juni 2021;
- III. verklaart het door appellante ingestelde administratief beroep gegrond;
- IV. vernietigt de beslissing van de examencommissie Civiele Techniek & Geowetenschappen van de Technische Universiteit Delft van 1 februari 2021;
- V. veroordeelt het college van beroep voor de examens van de Technische Universiteit Delft tot vergoeding van bij appellante in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 2.564,00 (zegge: tweeduizendvijfhonderd en vierenzestig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- VI. gelast dat het college van beroep voor de examens van de Technische Universiteit Delft het door appellante betaalde griffierecht van € 49,00 (zegge: negenenveertig euro) aan haar vergoedt.

Deze uitspraak is gedaan door mr. N. Verheij, voorzitter, mr. W.D.M. van Diepenbeek en mr. B.P. Vermeulen, leden, in tegenwoordigheid van mr. M. Rijdsijk als secretaris.